

Quicksan flora en fauna renovatieprojecten Woningstichting Compaen 2019-2024

Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet Natuurbescherming

Colofon

Project: BE/2018/684
Datum: 31 januari 2019
Samensteller(s): ing. J.E. Soethout
Collegiale toets: ir. ing. K.J. Rebergen
Opdrachtgever:

Woningstichting Compæen
Houtsestraat 59
5700 AE Helmond

Contactpersoon: Dhr. E. Waterreus

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V./ Woningstichting Compæen

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'Quicksan flora en fauna renovatieprojecten Woningstichting Compaen 2019-2024'. De rapportage is opgesteld in opdracht van Woningstichting Compaen. De quickscan is uitgevoerd ten behoeve van renovatiewerkzaamheden aan verscheidene woonblokken in de gebieden Helmond, Stiphout en Mierlo.

De renovatiewerkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en natuurwaarden. In het kader van de Wet natuurbescherming dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

Woningstichting Compaen heeft Blom Ecologie B.V. opdracht verleend om de betekenis van de complexen voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Inhoud

Voorwoord	2
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doel	6
1.2 Oriënterend onderzoek (quickscan)	6
1.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming	7
2 Plangebied en voorgenomen ingrepen	10
2.1 Te verwachten soorten en functies	11
2.2 Locatie 1: Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond	12
2.3 Locatie 2: Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond	16
2.4 Locatie 3 t/m 7: Wijk Stiphout te Helmond	22
2.5 Locatie 8 & 9: Mierlo	26
2.6 Voorgenomen ingrepen	29
3 Beoordeling Wet Natuurbescherming	30
3.1 Vaatplanten	30
3.2 Zoogdieren	31
3.3 Vleermuizen	33
3.4 Amfibieën en reptielen	35
3.5 Vissen	37
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	38
3.7 Vogels	39
4 Gebiedsbescherming	44
4.1 Natura 2000 gebieden	44
4.1.1 Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond	44
4.1.2 Wijk 't Hout/Pastorenbuurt	45
4.1.3 Wijk Stiphout te Helmond	45
4.1.4 Mierlo	46
4.2 Natuurnetwerk Nederland	46
4.2.1 Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond	46
4.2.2 Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond	47
4.2.3 Wijk Stiphout te Helmond	47
4.2.4 Mierlo	48

5	Conclusies en aanbevelingen	49
5.1	Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond	49
5.2	Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond	51
5.3	Wijk Stiphout te Helmond	52
5.4	Mierlo	53
5.5	Te treffen maatregelen en handelingen	54
5.6	Vervolgstappen	56
6	Literatuur	58

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Woningstichting Compaen is een woningcorporatie gevestigd in Helmond. Haar werkveld bevindt zich ook in Helmond. Het verduurzamen en vitaliseren van woningen zijn onder andere twee speerpunten van de corporatie. In dit kader is de woningstichting voornemens om woningen op diverse (project)locaties in Helmond, Stiphout en Mierlo te renoveren. De beoogde renovatie heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Woningstichting Compaen heeft Blom Ecologie B.V. verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Wet Natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Wet Natuurbescherming en/of vigerend beleid?

1.2 Oriënterend onderzoek (quickscan)

Quickscan

Een quickscan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De quickscan geeft uitsluitsel voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 14 januari 2019. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren respectievelijk; afwisselend droog en miezer, 4-8/8 bewolkt, 5° Celsius en windkracht 1-2 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

1.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming

Vogelrichtlijn

Onder de vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. Voor alle vogels geldt, dat deze gedurende het broedseizoen beschermd zijn en de nestlocatie gedurende de periode dat de jongen hiervan afhankelijk zijn.

De nestlocatie en de functionele leefomgeving van een aantal kwetsbare vogelsoorten is het gehele jaar beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 wanneer er zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De huismus en gierzwaluw zijn onderverdeeld in categorie 2; nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Habitatrichtlijn

Onder de habitatrichtlijn vallen alle soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de provincie goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Alle inheemse vleermuissoorten vallen onder de habitatrichtlijn. Vleermuizen maken gebruik van 4 typen verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats). Afhankelijk van de soort bevinden deze verblijfplaatsen zich in gebouwen, bomen, rotsen of andere specifieke locaties. In de schermer- en nachtperiode trekken vleermuizen van de verblijfplaats naar de foerageergebieden. Vleermuizen zijn opportunistisch waardoor er vaak sprake is van een geleidelijk diffuse verspreiding gedurende de avond. Vleermuizen oriënteren zich op elementen in het landschap tijdens de migratie tussen de verblijfplaats en foerageergebieden. De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving (foerageergebieden en verbindingsroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. De renovatie leidt tot een beter binnenklimaat (volksgezondheid) en een afname de CO₂ uitstoot (klimaatverandering; groot openbaar belang). Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nationaal beschermde soorten

Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. In de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant.

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Haas</i>	<i>Tweekleurige bosspitsmuis</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Vos</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Konijn</i>	<i>Wild zwijn</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Meerkikker</i>	<i>Woelrat</i>
<i>Egel</i>	<i>Ondergrondse woelmuis</i>	
<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ree</i>	

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Nationaal Beschermde Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

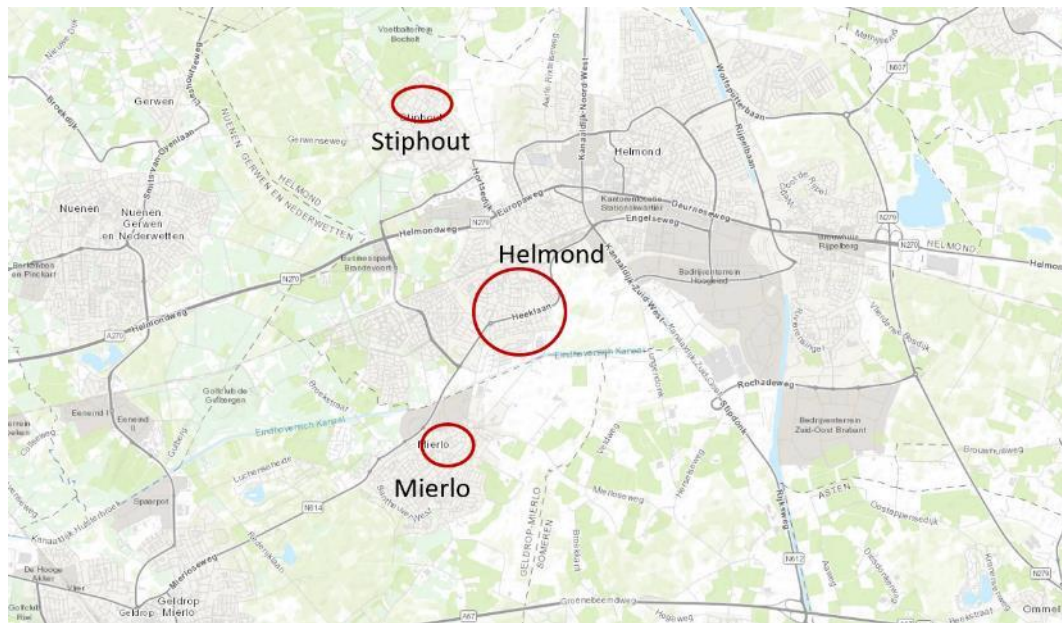
- 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Wet Natuurbescherming beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

2 Plangebied en voorgenomen ingrepen

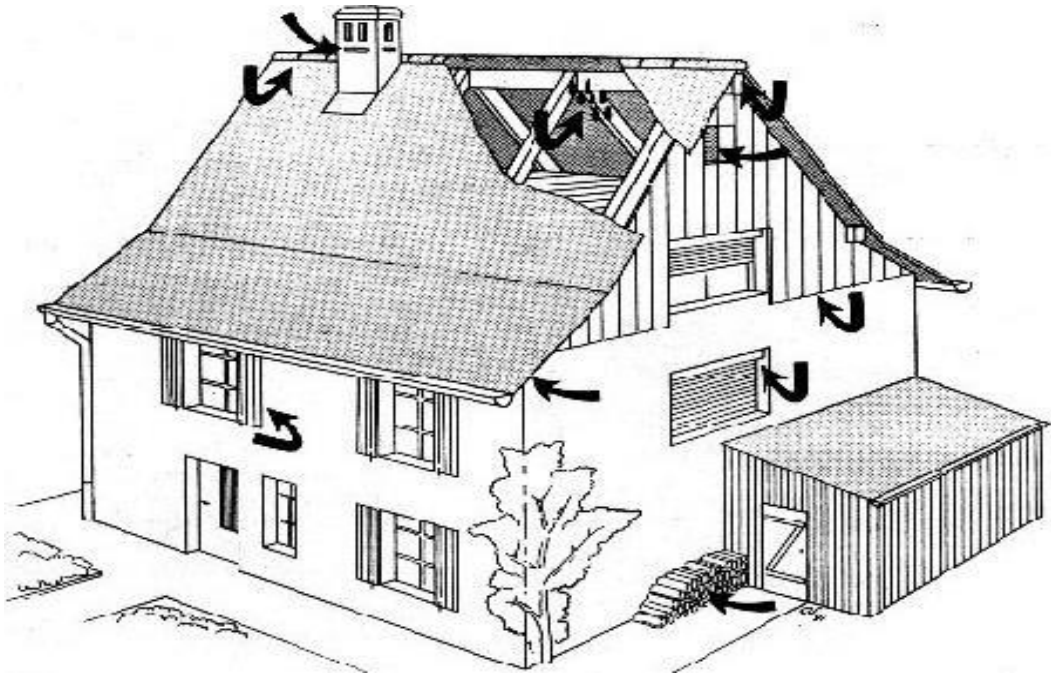
Woningstichting Compaen is voornemens diverse delen van woonwijken in Helmond, Stiphout en Mierlo te renoveren. De renovatieprojecten worden uitgevoerd in het kader van regulier onderhoud en ter verduurzaming van de woningen in het kader van de energietransitie. De aanpak van de woningen bestaat voor een groot deel uit onderhoud (t.b.v. instandhouding), isolatie van de woning (dak, ramen en gevels) en optioneel kunnen er in pandige verbeteringen (vervangen CV en mechanische ventilatie) plaatsvinden. In figuur 1 is weergegeven waar de drie gebieden, waarin de renovaties aan de woningen plaatsvinden, zich bevinden in Zuid-Holland.

Figuur 1 De rode cirkels weergeven bij benadering de ligging van de gebieden waarin de locaties te Helmond, Stiphout en Mierlo zijn gelegen (bron: arcgis.com).

2.1 Te verwachten soorten en functies

De te renoveren woningen zijn visueel geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële invliegopeningen. Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (figuur 2). Mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen zijn open stootvoegen, open ventilatieroosters, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen en niet aansluitende kant- en/of nokpannen. In hoeverre een potentiële verblijfplaats geschikt is voor vleermuizen is onder andere afhankelijk van (a)biotische factoren, klimatologische omstandigheden, het type verblijfplaats en de vleermuissoort. Afhankelijk van de type werkzaamheden of ingrepen, het moment van uitvoeren en de toegepaste werkwijze kunnen effecten optreden voor vleermuizen.

Figuur 2 Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (bron afbeelding: www.ivnvechtplassen.org).

De huismus broedt vrijwel altijd bij menselijke bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen tegen het isolerende dakbeschot of in kieren in de muur. Daarbij geldt dat het onder het dak niet te heet moet worden in de middagzon, maar ook niet te koud. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en larven van insecten. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene planten, plaatsen met stof of grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken. Een nest maakt hij in bijvoorbeeld ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerkstorens (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. De openingen in de bebouwing moet vrij zijn van versperringen, zodat er een invliegroute mogelijk is. Bovendien gebruiken ze hoogte om zich te laten vallen en zo snelheid te maken waardoor ze bij het wegvliegen minder gemakkelijk gegrepen kunnen worden door roofvogels. De openingen dienen derhalve op minimaal 2,5 of hoger te zitten.

2.2 Locatie 1: Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond

De planlocatie is ten zuidwesten gelegen van Helmond verdeeld over 11 woonblokken (figuur 3). De locaties aan Zeeltstraat 1 t/m 54 (even en oneven) en de Ruisvoornstraat 1 t/m 54 (even en oneven) bestaan uit 6 flats met appartementen. De complexen bestaan uit drie woonlagen. Alle appartementen en seniorencomplexen zijn vergelijkbaar met elkaar in de opbouw. De nok van de kopwoningen aan de gebouwen zijn met stukwerk afgewerkt en de dakgoot is afgewerkt met houten balken. De buitenzijde van de flat is afgewerkt met stenenplaten. De flat aan de Zeeltstraat 1 t/m 18 (even en oneven) verschilt met de andere flats doordat deze aan de buitenkant niet is afgewerkt met stenenplaten maar met trespa platen. Ook de flat aan de Zeeltstraat 20 t/m 36 verschilt gedeeltelijk met de overige flats. De flat is afgewerkt met stenenplaten, maar er is een begin gemaakt met de afwerking met trespa platen. De 2 flats aan de Zeeltstraat 1 t/m 36 bezitten beide zonnepanelen op het dak. De locaties aan Karperlaan 42 t/m 68 (even) en de Scharstraat 1 t/m 16 (even en oneven) en 18 t/m 36 (even) bestaan uit een 40 seniorenwoningen met elk 1 bouwlaag. Alle betreffende woningen aan de Karperlaan en Scharstraat zijn opgetrokken uit gemetselde stenenmuren met spouw en een pannendak met kantpannen aan de kopwoningen. De buitenkant van de woningen is afgewerkt met trespa platen. Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken.

Geen potentiële invliegopeningen

- Loodslabben sluiten nauw aan (Zeeltstraat & Ruisvoornstraat);
- Kantpannen sluiten nauw aan (Zeeltstraat & Ruisvoornstraat);
- Kantpannen ontoegankelijk door aluminium balk (Zeeltstraat & Ruisvoornstraat).

Potentiële invliegopeningen

- Stukje stukwerk afgebroken kopgevel Ruisvoornstraat (leidt mogelijk naar de spouwmuur);
- Ventilatiegaten aanwezig enkele decimeters hoogte boven de grond (Karperlaan & Scharstraat);
- Kierende kant- en nokpannen (Karperlaan & Scharstraat);
- Dakpannen toegankelijk via de dakgoot (Zeeltstraat, Ruisvoornstraat, Karperlaan & Scharstraat).

Figuur 3 De rode omlijning weergeven de te renoveren bebouwing te Helmond bij benadering (bron: arcgis.com).

Figuur 4 De planlocatie aan de Ruisvoornstraat betreft een van de zes wooncomplexen bestaande uit 3 woonlagen.

Figuur 5 De planlocatie aan het Zeeltstraat 1 t/m 18 betreft het wooncomplex welke is afgewerkt met trespa platen en zonnepanelen op het dak.

Figuur 6 De planlocatie aan de Karperlaan en betreft seniorenwoningen bestaande uit een woonlaag.

Figuur 7 Voorbeelden van potentiële invliegopeningen voor vleermuizen, gierzwaluwen of huismussen in de wijk 't Hout/Vissenvijk.

2.3 Locatie 2: Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond

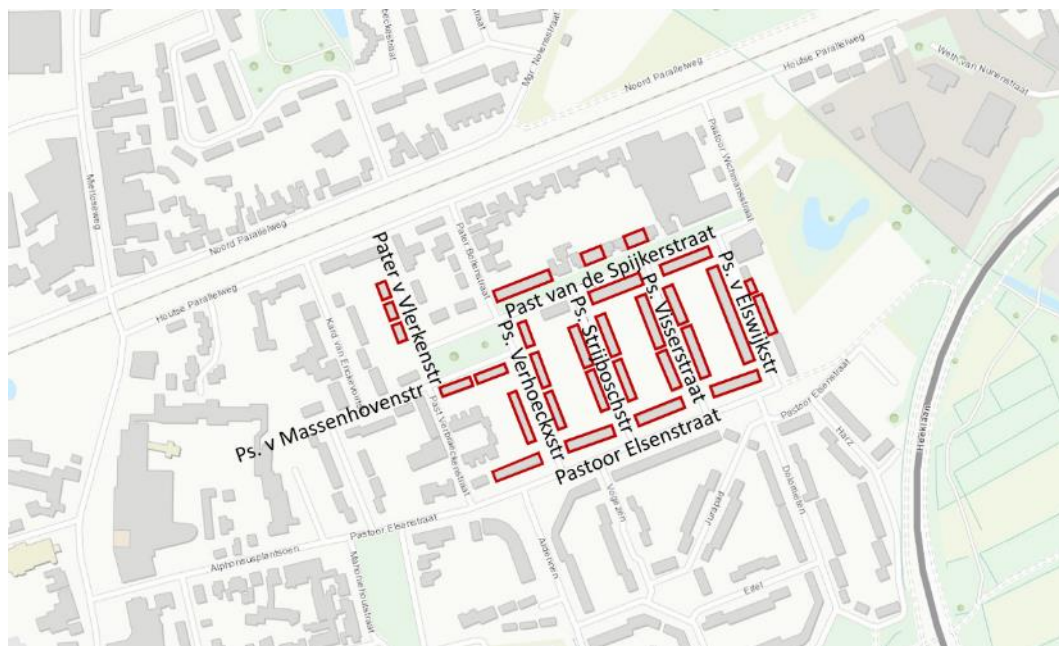
De planlocatie is in het zuidwesten van Helmond gelegen en het betreft verschillende rijtjeswoningen verdeeld over de Pastoor Elsenstraat 57 t/m 103 (oneven), Pastoor van Elswijkstraat 1 t/m 27 (oneven) en 14 t/m 28 (even), Pastoor Visserstraat 1 t/m 28 (even en oneven), Pastoor van de Spijkerstraat 9 t/m 31 (oneven), 14 t/m 40 (even), 37 t/m 41 (oneven) en 47 t/m 51 (oneven), Pastoor Strijboschstraat 1 t/m 24 (even en oneven), Pastoor Verhoeckxstraat 1 t/m 11 (oneven) en 2 t/m 34 (even), Pater van Vlerkenstraat 1 t/m 11 (oneven) en de Pastoor van Massenhovenstraat 14 t/m 28 (even) (figuur8). De woningen van de betreffende rijtjeswoningen bestaan uit 2 bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde stenenmuren met spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken. Aan de Pastoor Verhoeckxstraat 1 en de Pastoor Elsenstraat 67 bevinden zich een aantal gierzwaluwnestkasten.

Geen potentiële invliegopeningen

- Open stootvoegen aanwezig, enkel laag boven de grond (Pastoor Elsenstraat, Pastoor Elswijkstraat, Pastoor Visserstraat, Pastoor van Spijkerstraat, Pastoor Strijboschstraat & Pastoor Verhoeckxstraat);
- Kantpannen niet toegankelijk door aanwezige boeiborden (Pastoor van de Spijkerstraat nr. 37 t/m 41 & 47 t/m 51, Pastoor Strijboschstraat, Pastoor Verhoeckxstraat & Pater van Vlerkenstraat)
- Kantpannen sluiten nauw aan (Zeelstraat & Ruisvoornstraat);
- Kantpannen ontoegankelijk door aluminium balk (Zeeltstraat & Ruisvoornstraat).

Potentiële invliegopeningen

- Openingen kantpannen (Pastoor Elsenstraat, Pastoor Elswijkstraat, Pastoor Visserstraat, Pastoor van de Spijkerstraat & Pastoor van Massenhovenstraat);
- Open stootvoegen op hoogte aanwezig ((enkele) Pastoor Visserstraat & Pastoor van Massenhovenstraat);
- Ruimte tussen gevel en dakgoot (Pastoor Elsenstraat, Pastoor Elswijkstraat, Pastoor Visserstraat, Pastoor van de Spijkerstraat, Pastoor Strijboschstraat & Pastoor van Massenhovenstraat);
- Openliggende loodslabben (Pastoor Elswijkstraat & Pastoor van de Spijkerstraat);
- Ontbrekende specie in vensterbank (Pater van Vlerkenstraat);
- Dakpannen toegankelijk via de dakgoot (Pastoor Elsenstraat, Pastoor Elswijkstraat, Pastoor Visserstraat, Pastoor van Spijkerstraat (nr. 9 t/m 31 oneven & 14 t/m 40 even), Pastoor Strijboschstraat, Pastoor Verhoeckxstraat, Pastoor van Massenhovenstraat & Pater van Vlerkenstraat.

Figuur 8 De rode omlijning weergeeft te renoveren bebouwing te Helmond bij benadering (bron: arcgis.com).

Figuur 9 De planlocatie aan de Pastoor Elsenstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 10 De planlocatie aan de Pastoor van Elswijkstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 11 De planlocatie aan de Pastoor Visserstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 12 De planlocatie aan de Pastoor van de Spijkerstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 13 De planlocatie aan de Pastoor Strijboschstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 14 De planlocatie aan de Pater van Vlerkenstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit een bouwlaag.

Figuur 15 De planlocatie aan de Pastoor van Massenhovenstraat betreft rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 16 Voorbeelden van potentiële invliegopeningen voor vleermuizen, gierzwaluwen of huismussen in de wijk 't Hout/Pastorenbuurt. Tevens wijzen de krijtsoren tegen de gevel op aanwezigheid van een (oud) gierzwaluwnest.

2.4 Locatie 3 t/m 7: Wijk Stiphout te Helmond

De planlocatie is gelegen in de dorpskern van Stiphout en bestaat uit verschillende rijtjeswoningen aan de Van der Weijdenstraat 1 t/m 11a (oneven), 13 t/m 21 (oneven) en 18 t/m 32 (even), Sprengerstraat 2, 4, 6, Wevestraat 7, 11 t/m 21 (oneven), van Lieshoutseweg 18 t/m 36 en 40, Lieshoutsestraat 2 t/m 40, Kuijperstraat 7 t/m 35 (oneven) en 24 t/m 28 (even), Gerwenseweg 3 t/m 7 en van der Bruggenstraat 1, 7, 11 t/m 15 (oneven), 26, 30 t/m 36 (even) en 42 (figuur 17). De woningen bestaan uit twee bouwlagen, behalve aan de Wevestraat 7, 11 t/m 17 deze zijn maar één bouwlaag hoog, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken.

Geen potentiële invliegopeningen

- Open stootvoegen aanwezig, enkel laag boven de grond (Van der Weidenstraat (oneven nummers), Wevestraat & Van der Bruggenstraat);
- Kantpannen niet toegankelijk door aanwezige boeiborden (Lieshoutseweg)
- Kantpannen sluiten nauw aan (Wevestraat);
- Kantpannen ontoegankelijk door dak overstek (Van der Weidenstraat, Lieshoutseweg, Lieshoutstraat, Van der Bruggenstraat & Gerwenseweg).

Potentiële invliegopeningen

- Openingen kantpannen (Wevestraat, Kuijperstraat & Van der Bruggenstraat);
- Open stootvoegen op hoogte aanwezig (Lieshoutseweg nr. 40, Lieshoutstraat & Wevestraat nr. 19 + 21);
- Open stootvoegen in schoorsteen (Van der Weidenstraat (even nummers), Sprengerstraat, Wevestraat, Lieshoutseweg & Van der Bruggenstraat);
- Ruimte tussen gevel en dakgoot (Lieshoutstraat);
- Ontbrekende specie schoorsteen (Van der Weidenstraat);
- Dakpannen toegankelijk via de dakgoot (Van der Weidenstraat, Sprengerstraat, Wevestraat, Lieshoutseweg, Lieshoutstraat, Kuijperstraat, Gerwenseweg & Van der Bruggenstraat).

Figuur 17 De rode omlijning weergeeft te renoveren bebouwing te Stiphout bij benadering (bron: arcgis.com).

Figuur 18 De planlocatie aan de Wevestraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 19 De planlocatie aan de Van der Weidenstraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 20 De planlocatie aan de Lieshoutseweg betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 21 De planlocatie aan de Gerwenseweg betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 22 Voorbeelden van potentiële invliegopeningen voor vleermuizen, gierzwaluwen of huismussen in de wijk Stiphout. Tevens wijzen de krijtsporen tegen de gevel op een (oud) gierzwaluwnest.

2.5 Locatie 8 & 9: Mierlo

De planlocaties zijn nabij de dorpskern van Mierlo en bestaat uit verschillende rijtjeswoningen aan de Vesperstraat 24 t/m 30 en 36 t/m 52 (even), Bisschop van Mierlostraat 59 t/m 95 (oneven), Julianastraat 3 t/m 11 (oneven) en 18 en de Margrietstraat 2 t/m 46 (even) en 23 t/m 37 (oneven) (figuur 23). De woningen zijn opgetrokken uit een gemetselde stenenmuur met spouw en pannendak. De planlocatie aan de Kersenstraat, 32 t/m 54 en 56 t/m 78 (even), betreft twee wooncomplexen twee woonlagen welke opgetrokken zijn uit gemetselde stenenmuren met spouw en een licht aflopende bitumen dak. Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken.

- De woningen aan de Vesperstraat 24 t/m 30 bezitten kleine stootvoegen op hoogte. De kantpannen zijn bereikbaar door kleine openingen en er zijn enkele kleine openingen aanwezig tussen de gevel en het dak. Ook de woningen aan de Vesperstraat 36 t/m 52 bezitten de kleine stootvoegen op hoogte. Echter zijn de kantpannen ontoegankelijk doordat deze dichtgemetseld zijn.
- De woningen gelegen aan de Bisschop van Mierlostraat bezitten ook kleine stootvoegen op hoogte. De kantpannen zijn ontoegankelijk gemaakt door het dichtmetselen ervan. Er zijn geen openingen tussen de dakrand en de muur geconstateerd.
- Aan de Julianastraat bezitten de woningen open stootvoegen op enkele decimeters hoogte. Het dak is ontoegankelijk door trespa platen. Er zijn geen openingen tussen de dakrand en de gevel geconstateerd.
- De woningen aan de Margrietstraat bezitten meerdere open stootvoegen op hoogte. Daarnaast zijn er kantpannen aanwezig, waarbij niet alle kantpannen nauw aansluiten en er openingen zijn. De ruimte tussen de gevel en de dakrand is toegankelijk.
- Aan de voorzijde van de wooncomplexen aan de Kersenstraat zijn enkele stootvoegen op hoogte aanwezig en aan de achterzijde zijn meerdere stootvoegen op hoogte aanwezig. Het dak overstek zorgt ervoor dat het dak niet toegankelijk is aan de zijkant.

Figuur 23 De rode omlijning weergeeft de geplande renovatie (bron: arcgis.com).

Figuur 24 De planlocatie aan de Bisschop van Mierlostraat betreft enkele rijtjeswoningen bestaande uit twee bouwlagen

Figuur 25 Aan de Margrietstraat zijn ook rijtjeswoningen gesitueerd bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 26 De wooncomplexen gelegen aan de Kersenstraat, bestaande uit twee bouwlagen.

Figuur 27 Voorbeelden van potentiële invliegopeningen voor vleermuizen, gierzwaluwen of huismussen in Mierlo.

2.6 Voorgenomen ingrepen

Woningstichting Compaen is voornemens om groot onderhoud aan de hierboven beschreven complexen uit te voeren. Tevens worden de woningen energiezuiniger gemaakt door enkele delen van de bebouwing te isoleren. Ten aanzien van beschermde flora en fauna is het relevant op welke locatie aan of in de woningen de werkzaamheden worden uitgevoerd (tabel 2). Voor alle projectlocaties geldt dat vooralsnog onbekend is welke werkzaamheden exact worden uitgevoerd.

De voorgenomen werkzaamheden bestaan mogelijk uit:

- controleren, repareren/vervangen van metselwerk en voegwerk;
- isolatie dak;
- plaatsing HR++ glas;
- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- vervangen daken en dakgoten;
- vervangen kozijnen en ramen;
- werkzaamheden cv/mechanismeventilatie (dakdoorvoeren);
- vervangen dakgoten en HWA;
- overige inpandige werkzaamheden.

Tabel 2 *Overzicht van ruimtelijke ingrepen op de planlocaties*

	Dak buiten + dakgoten ed.	Dak binnen	Gevel kozijnen +	Spouw	Inpandig
Alle complexen*	mogelijk	mogelijk	mogelijk	mogelijk	mogelijk

* in het vervolgtraject kan door Woningstichting Compaen worden besloten (aan de hand van afwegingen) dat enkele woonblokken in deze deelgebieden worden gesaneerd ten behoeve van nieuwbouw.

3 Beoordeling Wet Natuurbescherming

3.1 Vaatplanten

De planlocaties betreffen rijtjeswoningen of wooncomplexen al dan niet met voor- en/of achtertuinen. De directe omgeving van de complexen bestaat uit verharding (wegen en trottoirs), stedelijk gebied en openbaar groen. De openbare ruimte en particuliere tuinen worden vrijwel altijd intensief onderhouden c.q. beheerd met een hoog kwaliteitsbeeld. Door de aanzienlijke aanwezigheid van verharding ontbreekt het habitat van kwetsbare en zeldzame soorten. Tevens is er geen beschermde muurvegetatie als muurbloem aangetroffen op de te bebouwing. Waargenomen soorten betreffen algemene aangeplante soorten als: buxus, hortensia, conifeer, hult en liguster. Aanwezigheid van beschermde flora binnen de invloedssfeer van de ruimtelijke ontwikkelingen is uitgesloten. De beoogde ingrepen bestaan uit werkzaamheden aan de buitenzijde en binnenzijde van de woningen en/of de daarbij behorende berging. De bestaande (muur)vegetatie wordt hierbij niet of nauwelijks aangetast. Beschermde muurvegetatie stellen specifieke eisen aan hun habitat. Zo groeien ze met name op zacht specie en kalkrijke en stikstofarm substraat zoals rotsen en oude muren.

De planlocatie heeft aannemelijk geen betekenis voor beschermde vaatplanten. Gelet op de functie en het gebruik van de locatie in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan tevens niet verwacht. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten kunnen derhalve worden uitgesloten.

Tabel 3 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vaatplanten per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	algemene soorten zonder beschermde status	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 4 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde vaatplanten conform de Wet Natuurbescherming

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt/ ja = geschikt/ m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.2 Zoogdieren

Zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust- en voortplantingsmogelijkheden. De locaties zijn ongeschikt voor grote in het wild levende zoogdieren middels de ruime aanwezigheid van verharding en de locatieliggings binnen dorpen. Voor soorten die in relatief natuurlijke omstandigheden leven is de planlocatie ongeschikt. Daarbij is sprake van een hoge mate van verstoring door de aanwezigheid van mensen en (vracht)verkeer op alle voorgenoemde planlocaties. De tuinen en openbare groenstroken hebben mogelijk een functie voor kleine grondgebonden fauna. Gelet op de gebruiksfuncties, ligging en schaalgrootte van de locatie, landelijke verspreiding en habitatpreferentie betreffen het slechts algemene en tolerante zoogdiersoorten.

Voor soorten als: vos, mol en egel hebben de locaties mogelijk een (beperkte) functie. Het voorkomen van das, rode eekhoorn, waterspitsmuis, wezel en bunzing is bekend in de omgeving van de Krimpenervaard. Echter hebben de werkzaamheden geen of nauwelijks invloed op de tuinen en groenere structuren; bovendien zijn de kleine marterachtigen vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast lopen in woonwijken vaak huiskatten en honden en is er een continue verstoring door de aanwezigheid van mensen en allerhande activiteiten. Maar ook ontbreekt het functioneel leefgebied van de beschermde soorten, zoals natuurlijke structuren van houtwallen en bomenlanen.

Het voorkomen van steenmarter is in de omgeving van Helmond, Stiphout en Mierlo niet bekend. De soort prefereert een meer structureel parkachtig of boerenlandschap in de omgeving van dorpen, vrijstaande woningen en schuren. De aanwezigheid van de steenmarter is makkelijk op te merken door de aanwezigheid van sporen als: prooiresten, urinegeur, uitwerpselen, voedselvoorraden en schreeuwen/roepen in paartijd. Gelet op het geprefereerde habitat, de permanente verstoring op de locaties en het ontbreken van waarnemingen en meldingen bij Woningstichting Compagnie (overlast, schade e.d.), alsmede bekende verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van steenmarter op de planlocaties uitgesloten.

De beoogde ingrepen leiden niet tot een afname van het leefgebied of aantasting van alle vorgenoemde soorten. Alle soorten die mogelijk gebruik maken van de planlocatie betreffen tolerante en algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Een gedeelte van de planlocatie is na ingreep weer geschikt leefgebied voor een aantal soorten. In de directe omgeving is voldoende vergelijkbaar habitat waar potentieel aanwezige zoogdieren zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Negatieve effecten ten aanzien van grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten.

Tabel 5 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde zoogdieren per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	mogelijk	algemene soorten opgenomen in het vrijstellingsbesluit voor ruimtelijke ontwikkelingen	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 6 *Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde grondgebonden zoogdieren conform de Wet
Natuurbescherming.*

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	ja	x

invulling: x = ongeschikt/ ja = geschikt/ m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

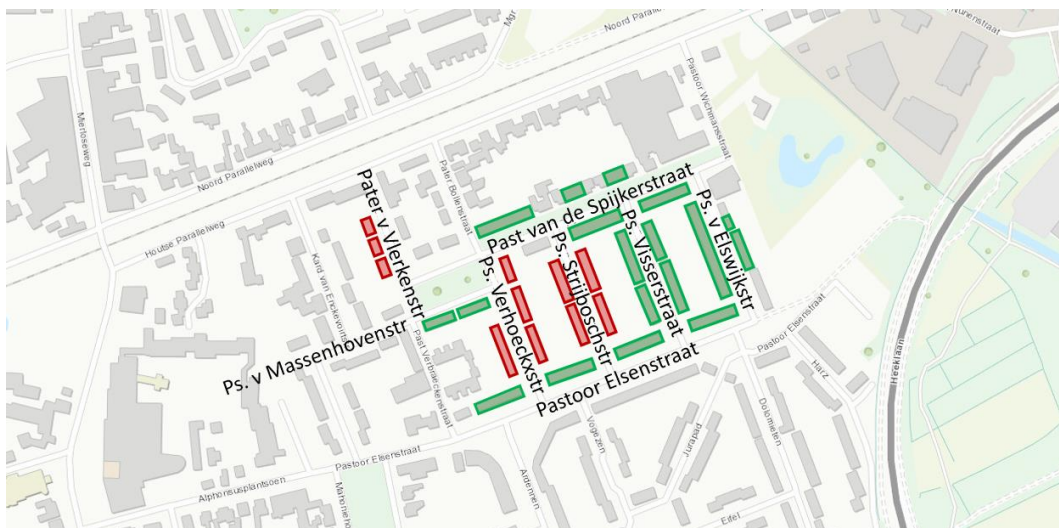
3.3 Vleermuizen

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen, gebouwen en open terrein wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens et al., 1997; Dietz *et al.*, 2011). In het deel van Helmond, Stiphout en Mierlo waar de projectlocaties zijn gelegen is het voorkomen bekend van tenminste 6 vleermuissoorten: laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Met name de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouwbewonende soorten die relatief veel voorkomen in dorpen en/of stedelijk gebied.

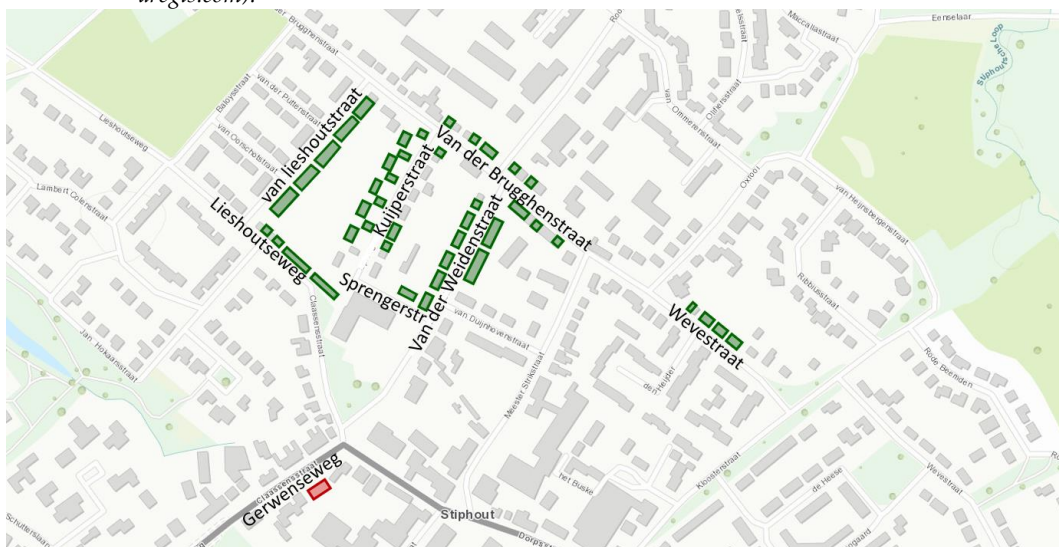
Op verschillende locaties in het plangebied is sprake van laanvorming, lineaire structuren of geschikt foerageergebied. Essentiële vlieg- en foerageroutes maken onderdeel uit van het functionele habitat van vleermuizen. Echter leiden de beoogde ingrepen aan de woningen niet tot aantasting van het foerageergebied of de structurele indeling ervan. Tijdens de werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens de ontwikkeling dient derhalve vleermuisvriendelijke verlichting te worden toegepast of de werkzaamheden moeten tussen zonsopkomst en zonsondergang plaatsvinden. Vleermuizen foerageren opportunistisch, waarbij het insectenaanbod de duur van het foerageren bepaald. Het grootste deel van de planlocaties is matig geschikt foerageergebied. De mogelijke effecten op vleermuizen zijn in sterke mate gerelateerd aan het type werkzaamheden. Het na-isoleren van een voor vleermuizen toegankelijke spouw leidt bijvoorbeeld tot de vernietiging van een mogelijke verblijfplaats. Daarentegen leidt het vervangen van een cv-installatie in de regel niet tot de aantasting van geschikte vleermuisverblijfplaatsen. Globaal gezien kan gesteld worden dat werkzaamheden aan daken en gevels invloed kunnen hebben op potentiële verblijfslocaties en inpandige werkzaamheden niet. In figuren 28 t/m 31 wordt weergegeven waar aanvullend onderzoek plaats dient te vinden in de om de aan- dan wel afwezigheid aan te tonen per locatie. Bij de conclusies in paragraaf 5.1 worden deze effecten genuanceerd.

Figuur 28 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 29 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de in de wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 30 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de in de wijk Stiphout te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 31 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de te Mierlo (bron: arcgis.com).

3.4 Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de omgeving is het voorkomen bekend van: gewone pad, rugstreeppad, alpenwatersalamander, kleine watersalamander, bastaardkikker, poelkikker, meerkikker, heikikker en bruine kikker (Creemers & Van Delft, 2009, NDFF). Middels het ontbreken van gunstig en essentieel leefgebied van reptielen alsmede de aard van de beoogde ontwikkeling is de aanwezigheid van en zijn effecten op inheemse reptielen uitgesloten op en rondom de planlocaties.

Ten aanzien van heikikker en poelkikker ontbreekt functioneel leefgebied binnen de planlocatie. Overwinteringslocaties als lage struwelen, opgaande vegetatie en hoge kruidige gewassen zijn niet aanwezig. Tevens ontbreken oppervlaktewateren en watergangen met goed ontwikkelde oever- en/of watervegetatie. De ruimtelijke ingrepen leiden niet tot aantasting van relevant leefgebied of essentiële onderdelen hiervan. Het voorkomen van heikikker en functionele onderdelen van het leefgebied kunnen worden uitgesloten.

Ten aanzien van alpenwatersalamander ontbreekt functioneel leefgebied binnen de planlocatie. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Veel voortplantingswateren van deze soort liggen in of nabij bos. Daarbij heeft de alpenwatersalamander als landhabitat voorkeur voor (loof)bossen, maar zijn ook ongebruikte graslanden en kleine landschapselementen van groot belang, waarbij heggen en houtwallen als geleidend element dienstdoen. De ruimtelijke ingrepen leiden niet tot aantasting van relevant leefgebied of essentiële onderdelen hiervan. Het voorkomen van alpensalamander en functionele onderdelen van het leefgebied kunnen worden uitgesloten.

De rugstreeppad is voor de voortplanting afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen. Dergelijke ondiepe wateren ontstaan vaak bij sloop- en bouwwerkzaamheden in regenachtige perioden in het voorjaar. Rugstreeppadden doorkruisen zeer ongunstig en zeer ruderaal terreinen om potentiële voortplantingspoelen te bereiken. Echter is het voorkomen van de rugstreeppad niet aannemelijk. Het functioneel leefgebied is niet aanwezig, er zijn geen ondiepe poeltjes aanwezig en er is ook geen vergraafbaar zand. Bovendien liggen de planlocaties in de bebouwing en vindt er een dermate hoge verstoring door de mens plaats.

In de directe omgeving van de planlocaties is geen oppervlaktewater of slechts kunstmatig aangelegde vijvers aanwezig. Amfibieën leven in een terrestrisch (m.n. herfst/winter) en aquatisch (m.n. lente/zomer) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. De tuinen en groenstroken zijn potentieel geschikt terrestrisch habitat voor algemene amfibieën. De beoogde werkzaamheden leiden niet tot aantasting van belangrijk leefgebied van amfibieën.

Daarnaast geldt voor algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Negatieve effecten op beschermde amfibieën en reptielen kunnen worden uitgesloten, mits indien nodig maatregelen getroffen worden ten aanzien van rugstreeppad.

Tabel 7 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde amfibieën en reptielen per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	ja	Algemene soorten; welke vallen onder het vrijstellingsbesluit voor ruimtelijke ontwikkelingen. Indien sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden plaatsvinden tevens rugstreepad	Nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 8 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde amfibieën en reptielen conform de Wet Natuurbescherming.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijnsoort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	ja	x

invulling: x = ongeschikt/ ja = geschikt/ m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.5 Vissen

Er zijn geen ingrepen voorzien aan of nabij oppervlaktewater. Effecten op vissen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Tabel 9 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vissen per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	Geen ingrepen aan of nabij oppervlaktewater	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 10 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde vissen conform de Wet Natuurbescherming.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt/ ja = geschikt/ m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Op de projectlocaties zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. De meeste dag-actieve insecten zijn in de winterperiode niet zichtbaar. Op de locaties zijn diverse (gedomesticeerde) heesters en bomen aanwezig. De vegetatie is voor veel algemene insecten geschikt t.b.v.: voedsel, voortplanting, opgroei (larvale stadium), popstadium en verblijfplaats. Er zijn geen plantensoorten aangetroffen nabij de woningen die voor een specifieke soort een waardplant vormen.

In de tuinen rondom de woningen kunnen veel verschillende, algemene (niet beschermde) insecten voorkomen, ter indicatie: vlinders, bijen, wespen, hommels, loopkevers, spinnen, mijten, mieren, lieveheersbeestjes, et cetera. Effecten ten aanzien van beschermde insecten als gevolg van de beoogde werkzaamheden zijn uitgesloten.

Tabel 11 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vlinders, libellen en overige ongewervelden per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	Algemene soorten zonder beschermde status	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 12 Overzicht van de beschermingsregimes betreffende vlinders, libellen en overige ongewervelde in de verschillende deelgebieden alsmede de verwachte effecten naar aanleiding van de renovatie.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt/ ja = geschikt/ m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

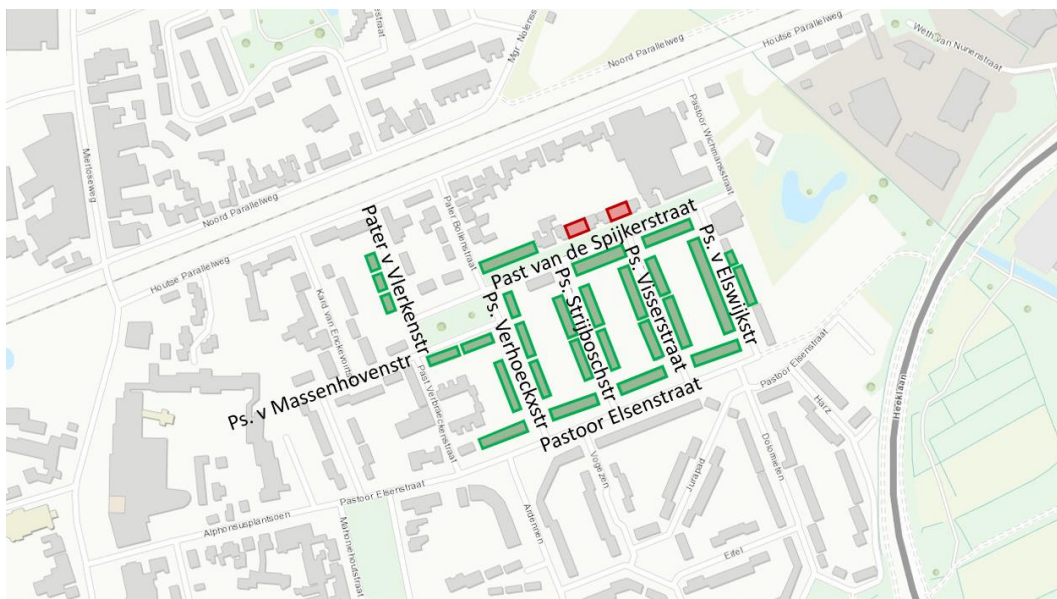
3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen. De vogelsoorten betreffen: merel, koolmees, lauw, zwarte kraai, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en huismussen. Alle woningen zijn geïnspecteerd op de geschiktheid voor soorten met jaarrond beschermde onderdelen van het leefgebied als bijvoorbeeld nestlocaties in bebouwing. Dit betreft met name huismus en gierzwaluw.

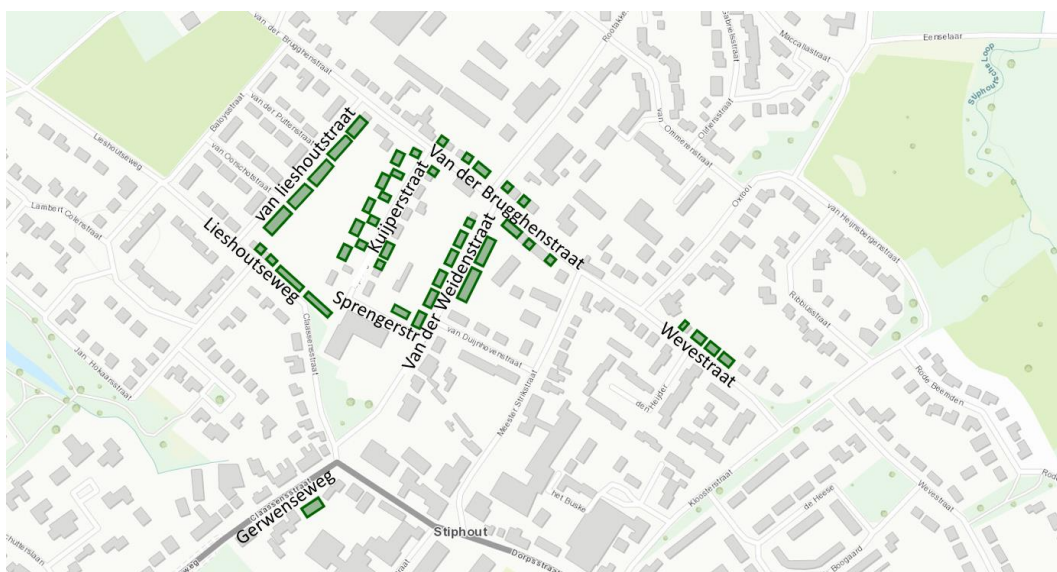
De huismus is een kleine zangvogel. De soort leeft het gehele jaar op dezelfde locaties in de directe omgeving van bebouwing. De nestlocatie bevindt zich vaak onder (pannen)daken in gevels of andere beschutte plaatsen in bebouwing. Het habitat van de huismus moet voldoen aan een aantal aspecten: voldoende dekking (m.n. groenblijvende struiken), voedsel, nestgelegenheid, drinkwater en stofbadplekken. Indien deze aspecten niet allemaal aanwezig zijn of te ver uiteen liggen is het habitat ongeschikt voor de soort. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van huismus en/of nestlocaties van de soort bekend. Gelet op de constructie van de bebouwing, het ontbreken van vogelschroot bij alle complexen en de potentiële invliegopeningen en inkruipmogelijkheden is de aanwezigheid van nestlocaties van huismus niet uit te sluiten. Echter bezitten sommige woonblokken meer potentie dan andere woonblokken. In figuren 32 t/m 35 zijn weergegeven waar door middel van aanvullend onderzoek de aan- dan wel afwezigheid van de huismus aangetoond moet worden. Bovendien is het aannemelijk dat alle habitateigenschappen van huismus aanwezig zijn in de tuinen en het openbare groen.

Figuur 32 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de huismus in de wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 33 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de huismus in de wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond (bron: arcgis.com).

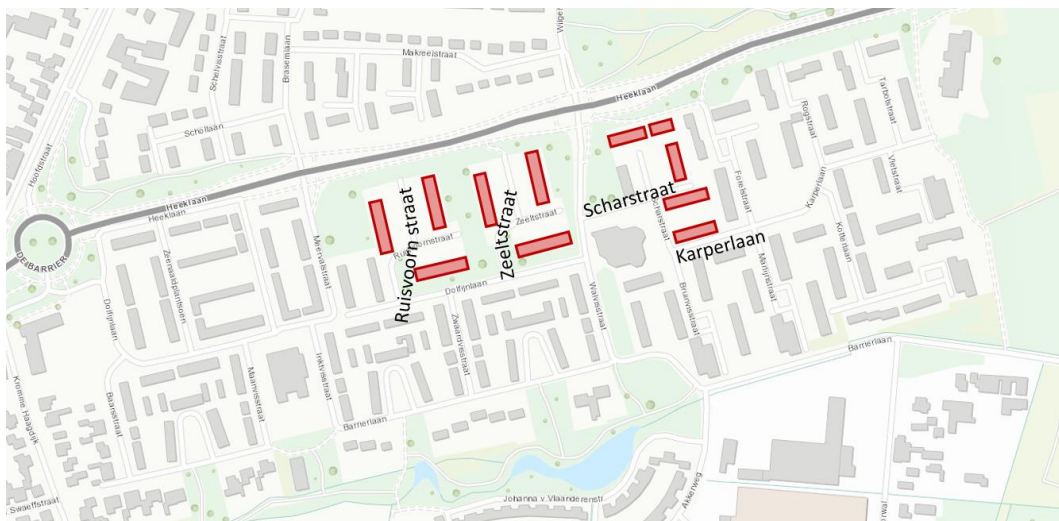

Figuur 34 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de huismus in de wijk Stiphout te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 35 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de huismus te Mierlo (bron: arcgis.com).

De gierzwaluw leeft evenals als de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens in gevels en onder (pannen)daken. De gierzwaluw is echter niet het gehele jaar aanwezig in Nederland, maar verblijft hier slechts in de broedperiode van mei tot augustus. De gierzwaluw verblijft met uitzondering van de broedperiode zijn hele leven in de lucht. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van gierzwaluw en/of nestlocaties van de soort bekend (waarneming.nl). Gelet op de constructie van de bebouwing, het ontbreken van vogelschroot bij alle complexen en de potentiële invliegopeningen en inkruiptmogelijkheden is de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluw niet uit te sluiten en dient bij verschillende wooncomplexen aanvullend onderzoek plaats te vinden (figuren 36 t/m 39).

Figuur 36 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de gierzwaluw in de wijk 't Hout/Vissenvijk te Helmond (bron: arcgis.com).

Figuur 39 De wooncomplexen waar wel aanvullend onderzoek (groen) en waar geen aanvullend onderzoek (rood) plaats dient te vinden in de ten aanzien voor de gierzwaluw te Mierlo (bron: arcgis.com).

De bomen, struiken, hagen en nestkastjes aan en nabij de te renoveren woningen bieden voor broedvogels gelegenheid om te foerageren en te nestelen. De werkzaamheden hebben een significant negatief effect op zangvogels als gebruiksfuncties tijdelijk of permanent ernstig worden aangetast. Tijdelijke aantasting van gebruiksfuncties zijn o.a. geluids- en lichtverstoring tijdens de broedperiode waardoor vogels niet tot een broedsel komen of er niet in slagen jongen groot te brengen. Ten aanzien van algemene broedvogels wordt geadviseerd om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (indicatieve periode: 15 maart- 15 juli) om potentieel versturende effecten op broedvogels te voorkomen. Het verwijderen van broedgelegenheden en het daarmee voorkomen van broedgevallen in de herfst- en winterperiode is eveneens een effectieve maatregel.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Natura 2000 gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000 gebied (figuur 40 t/m 43). In de omgeving van de planlocaties liggen de Natura2000-gebieden: Strabrechtse Heide & Beuven, Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel.

De beoogde ingrepen leidt niet tot een verkeerstrekkende werking. De werkzaamheden zullen waarschijnlijk leiden tot een tijdelijke en beperkte toename in stikstofdepositie (projecteffect). In de toekomst zal in geval van eventueel nieuwbouw mogelijk sprake zijn van een relatief lage(re) uitstoot (hogere isolatiewaarden en een hoogrenderende stookinstallatie). Een toename in stikstofdepositie kan een effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Echter leert de ervaring dat het projecteffect bij soortgelijke en grotere projecten en de afstand tot kwetsbare habitats dat de stikstofdepositie onder de drempelwaarde van 0,05 mol/hectare blijft. Tevens geldt voor de overige effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) dat de afstand tot omliggende Natura 2000 gebieden per definitie te groot is.

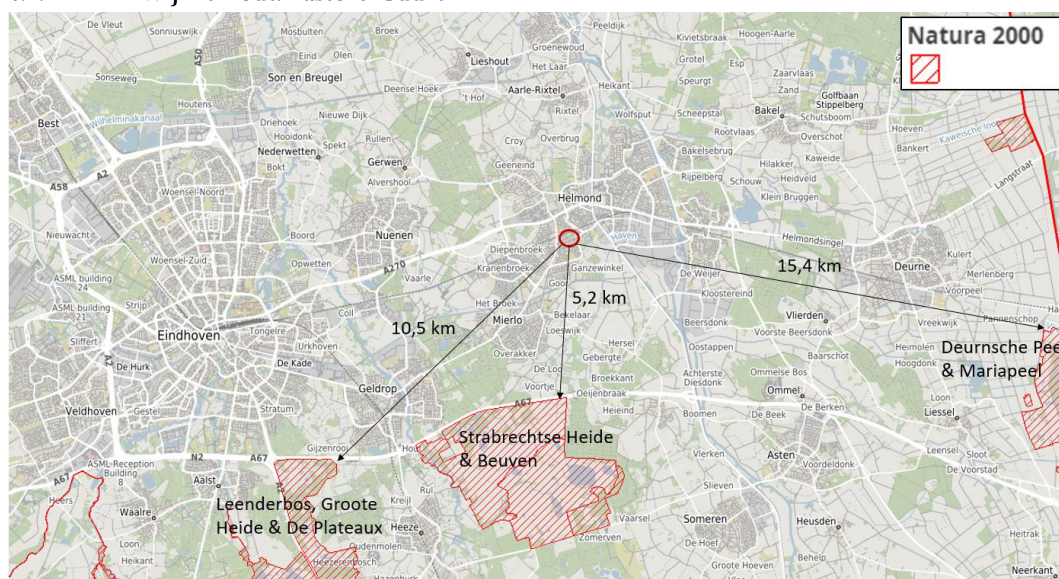
Sinds 1 januari 2017 is de beleidsvoering en beoordeling gedecentraliseerd van de overheid naar de provincie. Als gevolg van deze decentralisatie zijn er verschillen in interpretatie, toetsing en beoordeling van ruimtelijke ingrepen in relatie tot de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Ondanks dat er geen effecten verwacht worden kan het derhalve, ten behoeve van een feitelijke rekenkundige onderbouwing, door de provincie wenselijk worden geacht een Aerius berekening uit te voeren.

4.1.1 Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond

Figuur 40 In de omgeving van de planlocaties in wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond (rode cirkel) liggen de Natura 2000 gebieden: Strabrechtse Heide & Beuven, Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.1.2 Wijk 't Hout/Pastorenbuurt

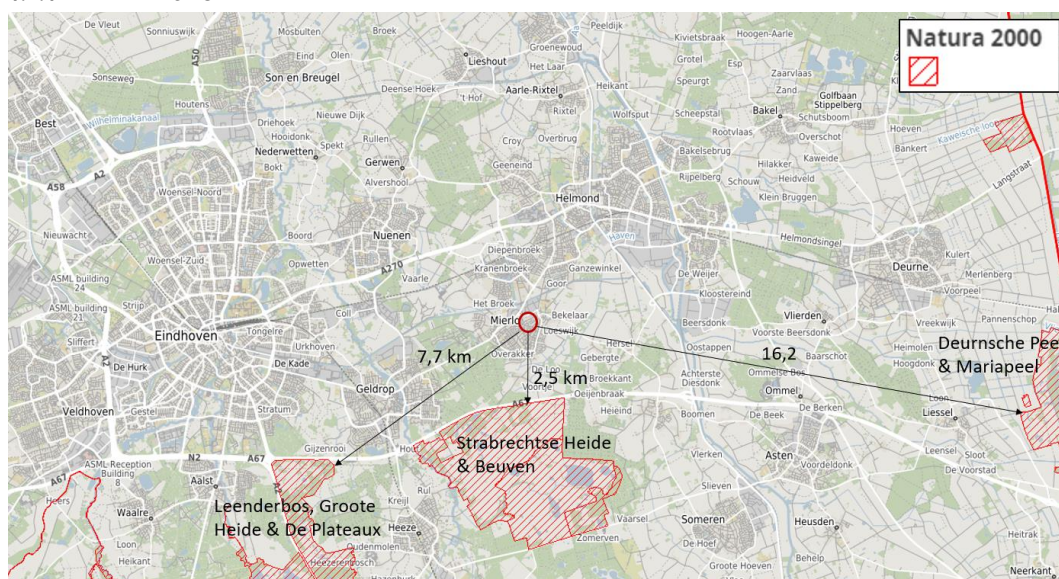
Figuur 41 In de omgeving van de planlocaties in wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond (rode cirkel) liggen de Natura 2000 gebieden: Strabrechtse Heide & Beuven, Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.1.3 Wijk Stiphout te Helmond

Figuur 42 In de omgeving van de planlocaties in wijk Stiphout te Helmond (rode cirkel) liggen de Natura 2000 gebieden: Strabrechtse Heide & Beuven, Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.1.4 Mierlo

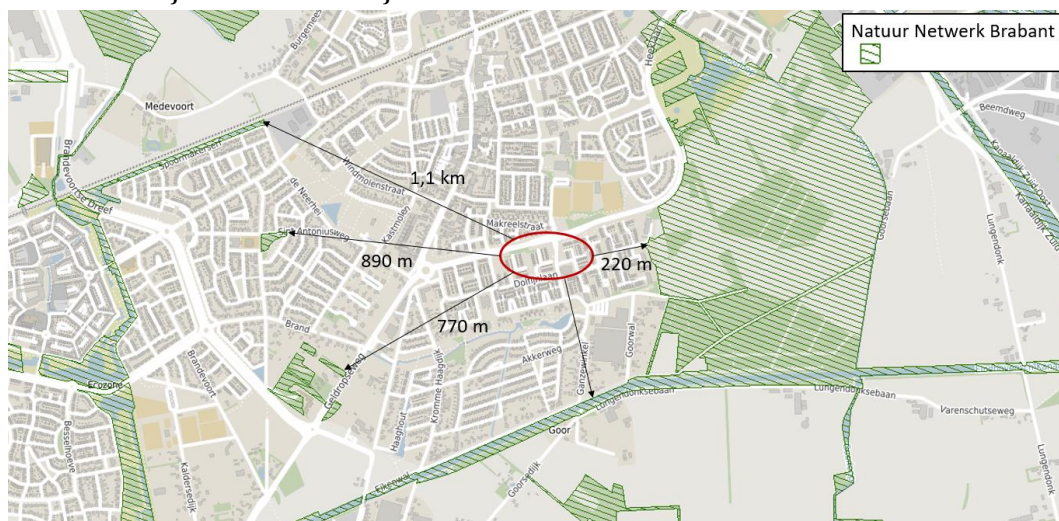

Figuur 43 In de omgeving van de planlocaties te Mierlo (rode cirkel) liggen de Natura 2000 gebieden: Strabrechtse Heide & Beuven, Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Deurnsche Peel & Mariapeel (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.2 Natuurnetwerk Nederland

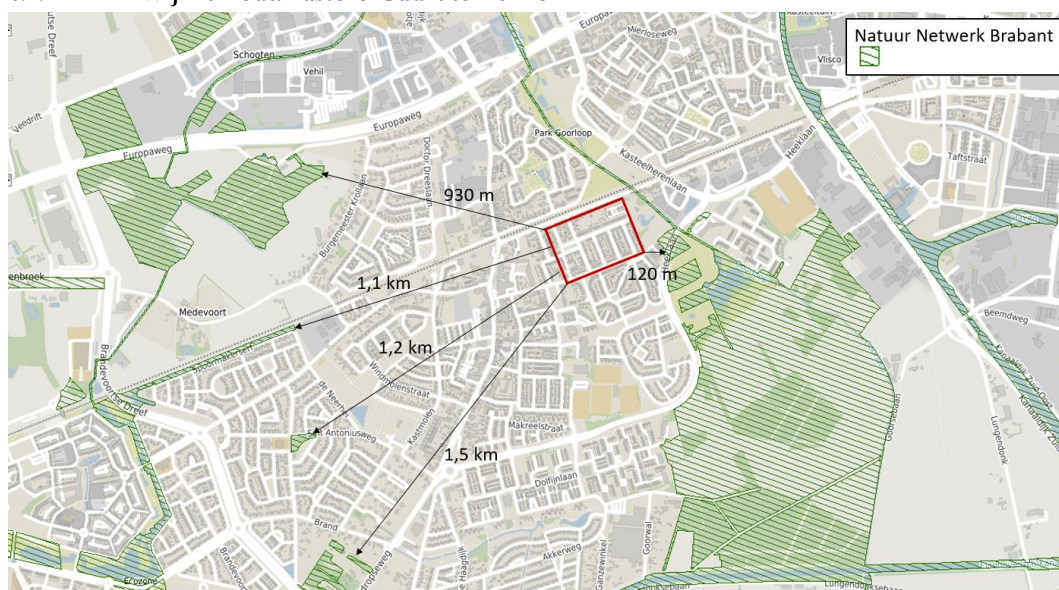
De planlocaties zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 44 t/m 47). Ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

4.2.1 Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond

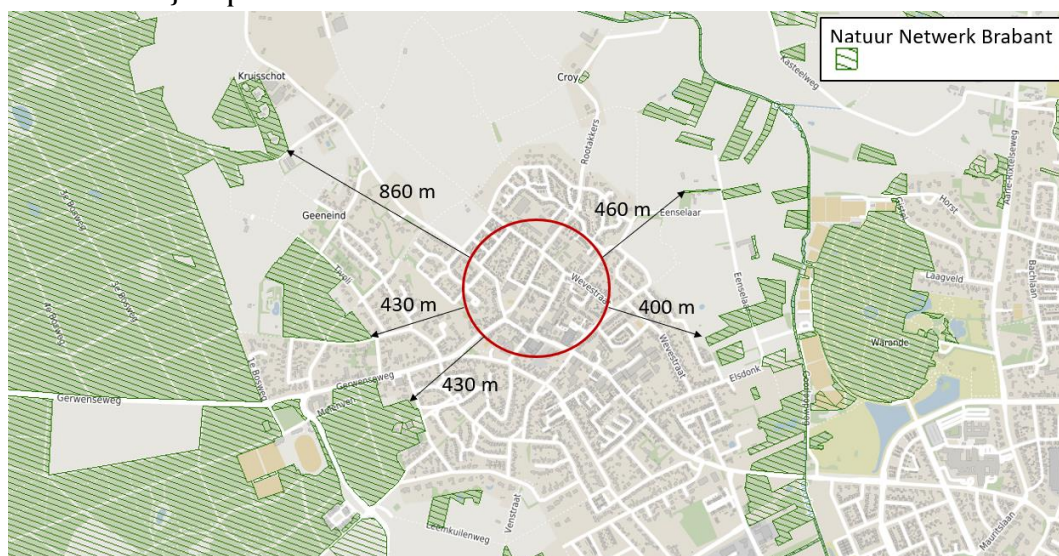
Figuur 44 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.2.2 Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond

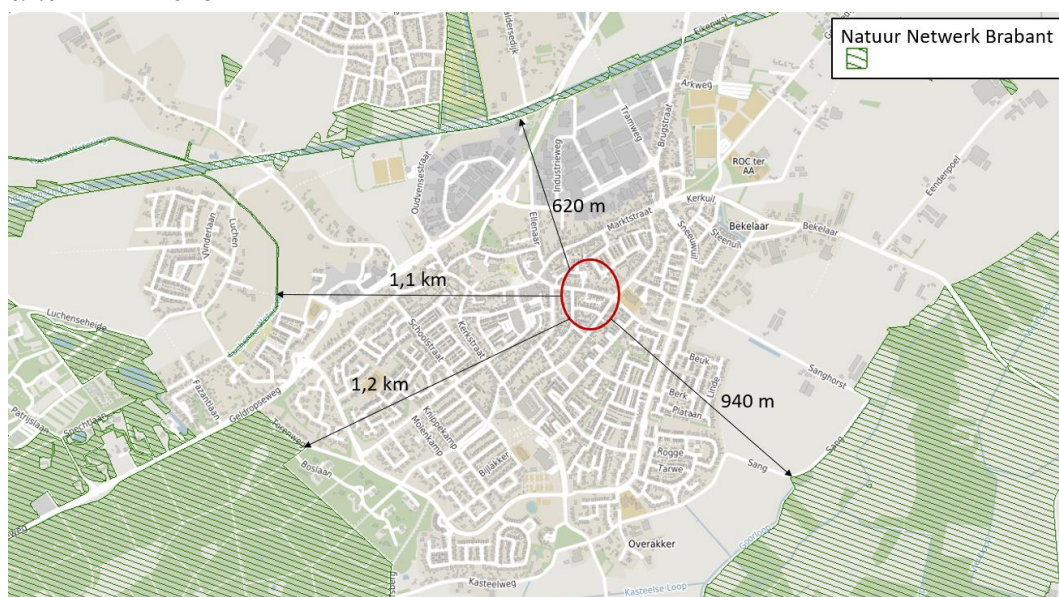
Figuur 45 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.2.3 Wijk Stiphout te Helmond

Figuur 46 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

4.2.4 Mierlo

Figuur 47 De planlocatie (rode cirkel) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan).

5 Conclusies en aanbevelingen

Effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebieden en de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn uitgesloten.

5.1 Wijk 't Hout/Vissenwijk te Helmond

Werkzaamheden aan dak buitenzijde en dakgoot

Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij werkzaamheden aan het dak en/of goot dient te worden vastgesteld of deze soorten hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn voor de diverse soorten weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen en 3.7 Vogels. Aangezien alle woningen potentie bieden voor minimaal 1 soort, dient in elke wijk aanvullend onderzoek plaats te vinden.

Werkzaamheden dak binnen

Werkzaamheden aan het dak van binnen zijn bijvoorbeeld het aanbrengen van dakisolatie. Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij in pandige werkzaamheden van het dak dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden ten aanzien van de beschermde soorten. Ten eerste dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Bovendien dienen de werkzaamheden voor de vleermuis buiten de kritische periode plaats te vinden, dit is de periode van december - maart. Daarnaast dienen maatregelen getroffen te worden zodat de nestlocaties toegankelijk blijven.

Werkzaamheden gevel en kozijnen

Werkzaamheden als het plaatsen van HR++ glas, controleren, repareren/vervangen van metselwerk en voegwerk, vervangen van ramen en kozijnen zijn voorbeelden die vallen onder werkzaamheden aan de gevel en kozijnen. Huismussen en gierzwaluwen nestelen onder het dak(pannen), de werkzaamheden aan de gevel en kozijnen hebben geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden kunnen wel een effect op vleermuizen hebben die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de gevel en kozijnen dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtname van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Zeeltstraat 1 t/m 54 (even en oneven);
- Ruisvoornstraat 19 t/m 54 (even en oneven).

Werkzaamheden spouwmuur

Het aanbrengen/vervangen van de spouwmuurisolatie wordt verstaan onder de werkzaamheden spouwmuur. Aangezien huismussen en gierzwaluwen onder het dak nestelen hebben werkzaamheden aan de spouw geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden hebben wel een effect op vleermuizen die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de spouwmuur dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3

Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Zeeltstraat 1 t/m 54 (even en oneven);
- Ruisvoornstraat 19 t/m 54 (even en oneven).

5.2 Wijk 't Hout/Pastorenbuurt te Helmond

Werkzaamheden aan dak buitenzijde en dakgoot

Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij werkzaamheden aan het dak en/of goot dient te worden vastgesteld of deze soorten hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn voor de diverse soorten weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen en 3.7 Vogels. Aangezien alle woningen potentie bieden voor minimaal 1 soort, dient in elke straat aanvullend onderzoek plaats te vinden.

Werkzaamheden dak binnen

Werkzaamheden aan het dak van binnen zijn bijvoorbeeld het aanbrengen van dakisolatie. Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij in pandige werkzaamheden van het dak dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden ten aanzien van de beschermde soorten. Ten eerste dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Daarnaast dienen maatregelen getroffen te worden zodat de nestlocaties toegankelijk blijven.

Werkzaamheden gevel en kozijnen

Werkzaamheden als het plaatsen van HR++ glas, controleren, repareren/vervangen van metselwerk en voegwerk, vervangen van ramen en kozijnen zijn voorbeelden die vallen onder werkzaamheden aan de gevel en kozijnen. Huismussen en gierzwaluwen nestelen onder het dak(pannen), de werkzaamheden aan de gevel en kozijnen hebben geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden kunnen wel een effect op vleermuizen hebben die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de gevel en kozijnen dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Pastoor Strijboschstraat;
- Pastoor Verhoeckxstraat;
- Pater van Vlerkenstraat.

Werkzaamheden spouwmuur

Het aanbrengen/vervangen van de spouwmuurisolatie wordt verstaan onder de werkzaamheden spouwmuur. Aangezien huismussen en gierzwaluwen onder het dak nestelen hebben werkzaamheden aan de spouw geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden hebben wel een effect op vleermuizen die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de spouwmuur dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Pastoor Strijboschstraat;
- Pastoor Verhoeckxstraat;
- Pater van Vlerkenstraat.

5.3 Wijk Stiphout te Helmond

Werkzaamheden aan dak buitenzijde en dakgoot

Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij werkzaamheden aan het dak en/of goot dient te worden vastgesteld of deze soorten hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn voor de diverse soorten weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen en 3.7 Vogels. Aangezien alle woningen potentie bieden voor minimaal 1 soort, dient in elke straat aanvullend onderzoek plaats te vinden.

Werkzaamheden dak binnen

Werkzaamheden aan het dak van binnen zijn bijvoorbeeld het aanbrengen van dakisolatie. Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij in pandige werkzaamheden van het dak dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden ten aanzien van de beschermde soorten. Ten eerste dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Daarnaast dienen maatregelen getroffen te worden zodat de nestlocaties toegankelijk blijven.

Werkzaamheden gevel en kozijnen

Werkzaamheden als het plaatsen van HR++ glas, controleren, repareren/vervangen van metselwerk en voegwerk, vervangen van ramen en kozijnen zijn voorbeelden die vallen onder werkzaamheden aan de gevel en kozijnen. Huismussen en gierzwaluwen nestelen onder het dak(pannen), de werkzaamheden aan de gevel en kozijnen hebben geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden kunnen wel een effect op vleermuizen hebben die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de gevel en kozijnen dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Gerwenseweg

Werkzaamheden spouwmuur

Het aanbrengen/vervangen van de spouwmuurisolatie wordt verstaan onder de werkzaamheden spouwmuur. Aangezien huismussen en gierzwaluwen onder het dak nestelen hebben werkzaamheden aan de spouw geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden hebben wel een effect op vleermuizen die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de spouwmuur dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Gerwenseweg

5.4 Mierlo

Werkzaamheden aan dak buitenzijde en dakgoot

Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij werkzaamheden aan het dak en/of goot dient te worden vastgesteld of deze soorten hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn voor de diverse soorten weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen en 3.7 Vogels. Aangezien alle woningen potentie bieden voor minimaal 1 soort, dient in elke straat aanvullend onderzoek plaats te vinden.

Werkzaamheden dak binnen

Werkzaamheden aan het dak van binnen zijn bijvoorbeeld het aanbrengen van dakisolatie. Uit de quickscan is gebleken dat alle woningen potentie bieden voor de huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Bij in pandige werkzaamheden van het dak dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden ten aanzien van de beschermde soorten. Ten eerste dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Daarnaast dienen maatregelen getroffen te worden zodat de nestlocaties toegankelijk blijven.

Werkzaamheden gevel en kozijnen

Werkzaamheden als het plaatsen van HR++ glas, controleren, repareren/vervangen van metselwerk en voegwerk, vervangen van ramen en kozijnen zijn voorbeelden die vallen onder werkzaamheden aan de gevel en kozijnen. Huismussen en gierzwaluwen nestelen onder het dak(pannen), de werkzaamheden aan de gevel en kozijnen hebben geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden kunnen wel een effect op vleermuizen hebben die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de gevel en kozijnen dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Julianastraat

Werkzaamheden spouwmuur

Het aanbrengen/vervangen van de spouwmuurisolatie wordt verstaan onder de werkzaamheden spouwmuur. Aangezien huismussen en gierzwaluwen onder het dak nestelen hebben werkzaamheden aan de spouw geen effect op de huismus of gierzwaluw. De werkzaamheden hebben wel een effect op vleermuizen die mogelijk een vaste rust- of verblijfplaats hebben in de spouwmuur. Uit de quickscan is gebleken dat het merendeel van de woningen potentie bieden voor vleermuizen. Bij werkzaamheden aan de spouwmuur dient te worden vastgesteld of vleermuizen hiervan gebruik maken. Welke woningen het exact betreft zijn weergegeven in de figuren in 3.3 Vleermuizen. Een aantal woningen biedt geen potentie voor de vleermuis, werkzaamheden kunnen, met in achtneming van de algemene zorgplicht worden uitgevoerd. De woningen waar geen aanvullend onderzoek en/of specifieke maatregelen nodig zijn betreffen:

- Julianastraat

5.5 Te treffen maatregelen en handelingen

De onderstaande maatregelen hebben betrekking op de algemene Zorgplicht betreffende alle flora en fauna alsmede soorten waarvoor vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van de nadere onderzoeken kunnen deze maatregelen worden uitgebreid.

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna.
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.
- Indien van toepassing al het losliggend materiaal in het werkgebied gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.
- Werkzaamheden dienen tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze dient toegepast te worden teneinde verstoring van vleermuizen in directe omgeving te voorkomen. Hieronder kan onder ander worden verstaan; beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassing van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.
- Indien de bebouwing potentie biedt voor gierzwaluwen dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Dit om de aan- of afwezigheid van nestlocaties van de gierzwaluw in de renoveren bebouwing uit te sluiten. Dit kan door middel van een drie gerichte veldbezoeken in de periode van 15 mei – 15 juli met minstens 10 dagen tussen ieder veldbezoek. Eén veldbezoek dient uitgevoerd tussen 20 juni – 5 juli.
- Ten aanzien van vleermuizen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de aan- of afwezigheid van verblijflocaties bij de bebouwing die potentie bieden voor de vleermuis. Het aanvullende onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de richtlijnen uit het vleermuisprotocol, met vijf gerichte veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 1 oktober. Na uitvoering van eventuele maatregelen dienen de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur minimaal verlicht te worden en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).

- Bij de bebouwing die een potentie bieden voor de huismus, dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de functie van de bebouwing ten aanzien van de huismus vast te stellen. Dit kan middels twee veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei.

5.6 Vervolgstappen

Ten aanzien van huismus, gierzwaluw en vleermuizen dient voor een deel van de ingrepen en een deel van de woningen (5.1 t/m 5.4) een nader aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid uit te sluiten.

Broedvogels

Ten aanzien van broedvogels dient er aanvullend onderzoek gedaan te worden naar de aan- dan wel afwezigheid van broedlocaties van huismussen en gierzwaluwen. In navolging van het kennisdocument Huismus dient ten behoeve van het huismusonderzoek 2 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 april t/m 15 mei. Of een technische inspectie kan uitgevoerd worden buiten de kwetsbare periode (broedseizoen en periode van vorst). Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

In navolging van het kennisdocument Gierzwaluw dient ten behoeve van het gierzwaluwonderzoek 3 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 juni t/m 15 juli. Waarvan er minsten 1 moet plaatsvinden tussen 20 juni en 7 juli. Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen dient er aanvullend onderzoek gedaan te worden naar welke functie de bestaande bebouwing al dan niet heeft ten behoeve van vleermuizen. In navolging van het vleermuisprotocol dienen voor dit onderzoek 5 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Weersomstandigheden; minimale temperatuur 5 °C, maximale windkracht 3 Bft en als neerslag maximaal motregen. Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

6 Literatuur

- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (ravin)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Hustings, F. & J.W. Vergeer (sovon)(redactie), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. -Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.
- Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist

Geraadpleegde Kennisdocumenten (BIJ12)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis
Kennisdocument Gierzwaluw
Kennisdocument Huismus

Geraadpleegde websites

natura2000.eea.europa.eu
www.arcgis.com
www.kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.rvo.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlindernet.nl
www.waarneming.nl

